

ان در جامعه

اما نابرابری حقوق و مزایا، عدم تعادل بین کار و زندگی شخصی، محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی، تبعیض جنسیتی در محیط کار، از جمله چالش‌های پیش‌روی زنان شاغل است. با این حال، با ایجاد تغییرات ساختاری و فرهنگی، می‌توان به جامعه‌ای عادلانه‌تر و برابرتر دست یافت که از جمله می‌توان به ترویج فرهنگ برابری جنسیتی، حمایت از مرخصی‌های زایمان و فرزندپروری، توسعه مهدکودک‌ها و مراکز مراقبت از کودکان، تغییر قوانین کار و ایجاد محیط‌های کاری انعطاف‌پذیر، عدم تبعیض در توزیع دستمزد و مرتبه شغلی، توزیع عادلانه مسئولیت‌های خانگی و مشارکت مردان در انجام وظایف خانه و... اشاره کرد.

با در نظر گرفتن این‌که اشتغال زنان، راهی است برای تغییر و رسیدن به آینده‌ای روشن، فضا دادن به آنان در جامعه به عنوان سرمایه‌های انسانی، می‌تواند نقش بالقوه‌ای در فرآیند توسعه بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی هر جامعه‌ای ایفا کند. بر همین اساس، دولت و جامعه لازم است شرایط مناسبی برای حمایت و توانمندسازی زنان در عرصه‌های مختلف شغلی فراهم سازند تا بتوانند نقش مهم خود را در جامعه و مشاغل مختلف بازی کنند. با در نظر گرفتن اهمیت اشتغال زنان در جامعه و با توجه به این‌که در تقویم رسمی کشور، پنجم اسفندماه به عنوان روز مهندس و هفتم اسفندماه به عنوان روز وکیل نام‌گذاری شده با دکتر آزاده شاهرخ مهر، فارغ‌التحصیل مهندسی معماری و دکتر فاطمه قناد، دانشیار دانشگاه علم و فرهنگ جهاد دانشگاهی و وکیل متخصص دعاوی سایبری، در مورد جایگاه زنان مهندس و وکیل در جامعه گفت‌وگویی داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

عدم اطمینان به زنان مهندس!

نظریه مهندس

دکتر آزاده شاهرخ مهر، مهندس معماری درخصوص جایگاه زنان در شغل مهندسی، می‌گوید: بایک نگاه کلی به جامعه مهندسين ايران، می‌توانیم متوجه شویم که در بیشتر رشته‌های مهندسی، در حال حاضر بانوان به اندازه مردان در این حرفه فعالیت می‌کنند و مشغول کار در حوزه‌های مختلف هستند اما در بعضی رشته‌ها تعداد بانوان مهندس کمتر است که علت آن به شرایط کاری سخت این رشته برمی‌گردد. درکل، تبعیض جنسیتی در زمینه تحصیل اکثر رشته‌های مهندسی وجود ندارد اما در برخی رشته‌های مهندسی شاهدیم به دلیل شرایط سخت کاری، پذیرش بانوان محدود شده و پذیرش این قبیل رشته‌ها در دانشگاه‌های مختلف فقط مختص داوطلبان مرد است. البته معتقدم اگر در همین رشته‌های با شرایط سخت کاری هم بانوان امکان تحصیل و فعالیت داشتند، قطعاً برخی مهندسان زن می‌توانستند موفق‌تر از مردان حضور داشته باشند؛ همان‌طور که در رشته مهندسی معدن، بانوان فارغ‌التحصیل موفق داریم که اکنون در این حوزه مشغول کار هستند و حتی به عنوان رئیس معدن کارهای بزرگی انجام داده‌اند و شکی در موفقیت عملکرد آنان وجود ندارد. وی با اشاره به نقش زنان در حوزه مهندسی و نحوه مواجهه آنان با فرصت‌های نابرابر به واسطه نوع جنسیت در این شغل، اظهار می‌کند: در دنیای امروز، زنان دوشادوش مردان کار می‌کنند و در جامعه اثرگذارند و نقش آنان به اندازه مردان مهم و غیرقابل انکار است، اما متأسفانه گاه شاهد تبعیض‌ها و فرصت‌های نابرابری به واسطه نگاه جنسیتی هستیم که آسیب زیادی به زنان وارد می‌کند. به‌طور مثال در رشته مهندسی معماری، حضور زنان در فعالیت‌های اجرایی و نظارتی کمتر از مردان است و عموماً این باور وجود دارد که محیط آن مردانه و خشن است و مناسب بانوان نیست و در حقیقت، از ظرفیت خانم‌ها در این بخش‌ها استفاده نمی‌کنند و بیشتر در بحث طراحی و فعالیت‌های نظارتی و معماری داخلی از وجود آنان بهره می‌برند. این مهندس معماری با اشاره به علت ترک حرفه مهندسی از سوی برخی زنان فارغ‌التحصیل رشته‌های مهندسی، می‌گوید: قصد ندارم نگاه جنسیتی به این موضوع داشته باشم اما واقعیت این است که بسیاری از مهندسانی که این شغل را ترک می‌کنند، به علت زن بودن دست از این کار می‌کشند، چرا که

گاهی اوقات از سوی جامعه مردان طرد می‌شوند و این رفتارهای نامناسب موجب دل‌سردی بانوان از فعالیت در برخی رشته‌های مهندسی می‌شود. به‌طور مثال در رشته مهندسی معماری، یک زن مهندس به جای این‌که برای کار معماری و اجرا، سر ساختمان حضور داشته باشد، محدود به فعالیت در حوزه کار اداری و منشی‌دفتري می‌شود که این مسأله بسیار آزاردهنده است. چنانچه در برخی ادارات و سازمان‌ها به وضوح شاهد این نوع برخورد‌ها هستیم و این در حالی است که امکان دارد، زن مهندس از نظر علمی در سطح بالاتری نسبت به همکار مرد خود باشد اما از ظرفیت او در بخش‌های اجرایی استفاده نمی‌شود.

شاهرخ مهر با اشاره به مشکلاتی که زنان در حوزه کاری مهندسی با آن مواجهند، بیان می‌کند: یکی از مشکلاتی که در این زمینه وجود دارد، عدم اطمینان به زنان مهندس است. به‌عنوان یک زن مهندس معماری بارها شاهد بودم کارفرماها در برخورد با مهندسان زن طوری رفتار می‌کنند که انگار هیچ زنی در این عرصه قابل اطمینان نیست و نمی‌تواند همانند مردان در اجرای پروژه‌های ساختمانی نقش مؤثری داشته باشد و مدام از او سؤال می‌شود که آیا می‌توانید این کار را به خوبی انجام دهید؟ مطمئن هستید که از پس این کار برمی‌آیید؟ و بسیاری دیگر از این پرسش‌ها را مطرح می‌کنند که نشان‌دهنده نگاه جنسیتی آنان به مهندسان معماری است و قطعاً در سایر رشته‌های مهندسی نیز مشابه این برخوردها رخ داده است. این موضوع برای بنده نیز پیش آمده و زمانی که با همکاران مرد هم‌صحبت شده‌ام، مسأله عدم اطمینان به زنان مهندس در انجام پروژه‌ها را مطرح کرده‌ام اما همکاران مرد بارها تأکید داشته‌اند که چنین برخوردی با آنان نشده و از این قبیل سؤالات از آنان پرسیده نمی‌شود. بنابراین می‌توان گفت که تمام این‌ها ریشه در نگاه جنسیتی دارد و این عدم اطمینان آسیب جدی به مهندسان زن وارد می‌کند که امیدواریم به مرور زمان شاهد تغییر در این نوع نگاه‌ها در جامعه ایران باشیم.

دکتر آزاده شاهرخ مهر:

بسیاری از مهندسان زن از سوی جامعه مردان این حوزه طرد می‌شوند. این رفتارهای نامناسب موجب دل‌سردی بانوان از فعالیت در برخی رشته‌های مهندسی می‌شود

